

Mojmírovčan

Časopis obce Mojmirovce

NEPREDAJNÉ
ROČNÍK XXVI.
ČÍSLO 7-8
JÚL - AUGUST 2020

- Príhovor
- Na zamyslenie
- » Stojí za to zastaviť sa
- Samospráva obce informuje
- » Z rokovania OZ
- » Koronaučenie
- Rozhovor
- S Andreou Bakošovou
- Zaznamenali sme v obci
- » Tipy na letné čítanie
- » Šťastný život, n.o.
- Regionálne múzeum
- » Malé prechádzky zatvoreným múzeom
- Zo života škôl
- » Svet fantázie
- » Výtvarné súťaže
- » Premeny ZŠ v čase pandémie
- » Spoznávame naše regionálne dejiny
- Z kuchyne šéfkuchára
- » Kura na thajský spôsob
- » Jelení chrbát na záhradnej zelenine s čerešňovou omáčkou

Titulka:

Urmínska žatva

Foto:

IRudolf Kapsa

Zrnko múdrosti:

Kto je všade doma, nemá nikde domov. Kto sa domnieva, že vlasťou je celý svet, v skutočnosti je bez vlasti.

Martin Rázus

**Mojou obcou sú
MOJMÍROVCE**

Vážení čitatelia,

leto je už v plnom prúde a s ním aj čas vytúžených dovolení. Tento rok je však o čosi iný. Hoci sú prijaté opatrenia proti šíreniu nového koronavírusu uvoľnené, možnosti vycestovania do zahraničia sú naďalej obmedzené a vo vzduchu stále visí otáznik, čo bude ďalej. Naša domovina nám však ponúka neúrekom možností na rekreáciu a oddych. Či už si niekto predstavuje dovolenkovanie ako leňošenie niekde pri vode, spoznávanie histórie rôznych miest, alebo ako nekonečné prechádzky prírodou, Slovensko je nám neustále k dispozícii. Mnohokrát postačí aj len tak si vybehnúť niekam na víkend, aby človek dobil svoje baterky, a hneď sa mu lepšie dýcha.

Keďže väčšina z nás trávi podstatnú časť svojho dňa prácou, málokto si nájde dostatok času na svojich blízkych a priateľov. Naše bytie však tvorí len nepatrný zlomok existencie vesmíru a čas plynie rýchlo a neúprosne ďalej. Možno si to v tomto uponáhľanom svete ani neuvedomujeme, ale veľa vzácných okamihov nám len tak môže pretiecť pomedzi prsty. Využime preto toto obdobie aj na to, aby sme so svojimi blízkymi prežili krásne chvíle, na ktoré raz budeme s láskou a radosťou spomínať.

Nech je spoločne strávený čas bohatý na vzácné momenty, nech utužuje rodiny, priateľstvá a hlavne nech nás všetkých nabije toľko potrebnou energiou. V mene redakčnej rady vám prajem všetko dobré.

Tomáš Poledník,
predseda redakčnej rady

Uzávierka čísla:
10. deň v mesiaci.
Adresa na zasielanie
príspevkov:
mojmirovcan@mojmirovce.sk

Mojmirovčan
- mesačník obce Mojmirovce

Vydáva: Obec Mojmirovce
Námestie sv. Ladislava 931/7
951 15 Mojmirovce
IČO: 00308269
Telefón: 037/7798268
e-mail: starosta@mojmirovce.sk

Zostavila redakčná rada:
predseda
Bc. Tomáš Poledník
členovia:
Mgr. Lívia Belanová
Ing. Jaroslav Horváth
Mgr. Tatiana Ivanová
Mgr. Dagmar Kiššová
Mgr. Gertrúda Štrámová
Tatiana Tóthová

Registračné číslo časopisu
Mojmirovčan:
EV 3260/09.
ISSN 1339 - 0988

Zodpovedný:
Mgr. Martin Palka
- starosta obce
Redakčná rada si vyhradzuje
právo krátiť a upravovať
príspevky.
Neuverejnené a nevyžiadané
príspevky nevraciamy.
Časopis je zverejnený
v elektronickej verzii (PDF)
na webovej stránke obce.

Grafický dizajn, dtp grafika:
Pavol Deglovíč
PANTER PMD s.r.o Nitra,
0905 259 609,
e-mail: studio@panter-pmd.sk,
www.panter-pmd.sk

Stojí za to, zastaviť sa

Pomaly bude minulosťou čas strávený v spoločnosti korony. Niektorí z nás ho trávili v plnom pracovnom nasadení v prostredí svojich organizácií, iní museli zostať doma a pracovať online na diaľku a určite sa našli i tí, ktorí úplne zostali bez práce. Spoločným menovateľom, ktorý spájal nás všetkých, bola zmena. Zmena, pred ktorú sme boli postavení. Zmena, ktorú sme vôbec neplánovali, netúžili po nej. Prišla a bola tu.

Vírus dal červenú našej rutine a spôsobil zmätok. Dynamika v našich životoch sa zo dňa na deň zmenila. Prišla šanca zastaviť sa a oveľa viac si užívať kontakt so sebou samým, viac sa spoznať. Dostali sme dar,... dlhé tri mesiace skúmať svoju osobnosť, trénovať a pripravovať sa na zmenu, ktorá ako vieme, určite príde. Každý deň nová príležitosť, ako sa rozvíjať.

Ako sme využili túto šancu vo svoj prospech? Ved' tak často voláme po zmene. Tak často túžime po tom, aby bolo lepšie, aby bolo niečoho viac, alebo naopak menej, jednoducho chceme, aby bolo inak. Diskutovali sme o tom, čo táto úplne nová situácia má priniesť do našich životov. Hovorím si, či sme sa dostali aj ďalej, alebo sme zostali len pri diskusiách, v očakávaní, že raz to všetko skončí a opäť sa život vráti do starých kolají. Ved' ísť vpred znamená meniť sa.

Napriek tomu to niektorí vzdali a rozhodli sa prečkať obdobie korony. Vzdali tú výzvu v prospech naučenej rutiny. Rozhodli sa vydržať nepohodu, ako niečo zmeniť? Možno, že nevedeli čo s darom urobiť, ktorý dostali. Celé tie roky zvykli obracať svoju pozornosť smerom von, veď to dôležité sa deje tam. Oni sami, ich túžby, obavy, strachy, nádej, život, to nikdy nebola hlavná téma. To dôležité je predsa tam vonku.

Možno aj preto zmenu očakávame mimo seba, čakáme ju od iných. Rokmi spevnená schopnosť vydržať nepohodu je silnejšia oproti nepoznanej, niekedy krehkej schopnosti robiť zmenu. Navyše so zmenou súvisí neistota, prichádza strach z neznámeho, z rizika. Nemáme istotu, že keď sa zmeníme, či to bude lepšie. Radšej sa držíme toho, čo poznáme, aj keď s tým nie sme spokojní. A potom zmena je drina, niečo stojí. Ak chceme získať na čom záleží, budeme musieť niečo obetovať. Ak nás zmena nestojí vôbec nič, tak to skutočná zmena nebola.

Pravdou teda je, že tá ozajstná zmena sa deje v nás samých, aby sa mohla prejaviť navonok a spôsobiť zmenu tých okolo nás. Ak ste ale postrehli, že váš život je teraz iný, krajší, bohatší a vďaka korone ste živší, odvážnejší, otvorenejší človek, pravdepodobne máte nakročené. Dôležité je udržať to, čo viedlo k zmene. Pretože je pozoruhodné, akonáhle nám je lepšie, prestávame robiť to, čo viedlo k zlepšeniu. Ved' ak korona do našich vzťahov priniesla spolupatričnosť, ohľaduplnosť, ochotu pomôcť, nedovoľme, aby si to odchádzajúc, vzala späť. A ak ste so zmenou ešte nezačali, nevádi. Začať sa dá hneď a v každom veku. Veľa šťastia.

Zuzana Árvayová

Z rokovania obecného zastupiteľstva

Obecnému zastupiteľstvu bola predložená žiadosť Základnej školy Mojmirovce o vrátenie vlastných príjmov z predchádzajúceho roku vo výške 12 929,29 €. Poslanci uvedenú žiadosť prerokovali a schválili vrátenie vlastných príjmov ZŠ Mojmirovce vo výške 12 929,29 € za účelom opravy areálu školy, konkrétne dlažby na školskom dvore, nakoľko bola veľmi opotrebovaná a nebezpečná pre deti.

Konateľ Vodárenskej správcovskej spoločnosti Mojmirovce Ing. František Visolajský informoval poslancov o stave spoločnosti. Hovoril o problémoch s dažďovou vodou, ktorá je niektorými majiteľmi nehnuteľností odvádzaná do kanalizácie, ale nie je nahlásená vo VSS. Upozornil aj na nepripojenie niektorých nehnuteľností na kanalizáciu a na straty v privádzači vody z Močenku do Mojmiroviec. Poslancov informoval o potrebe naďalej pokračovať v usporiadaní (odkúpení) pozemkov pod čistítkou odpadových vôd (ďalej len ČOV), na ktoré bude treba vyčleniť v rozpočte obce odhadom viac ako 44 000 €, a následne čo najskôr vyriešiť intenzifikáciu ČOV Mojmirovce. Zvýšenie kapacity ČOV si vyžiada investície na projekt vo výške viac ako 50 000 € a samotná realizácia v I. etape 600 000 € a v II. etape 300 000 €. Na tieto investície by chcela obec získať finančné prostriedky z fondov EÚ a dotácií zo štátneho rozpočtu SR. Poslanec Imrich Kováč navrhol, aby boli súkromné studne odpojené, a čerpala sa iba voda, ktorú dodáva VSS Mojmirovce. Obecný vodovod by tak nebol vystavovaný možnej kontaminácii. Poslanec Ing. Michal Bohunčák navrhol, aby sa poslanci dohodli na viacerých a častejších stretnutiach s konateľom VSS Moj-

SAMOSPRÁVA OBCE INFORMUJE

mirovce. Na stretnutiach by sa riešili jednotlivé problémy, na ktoré konateľ VSS Mojmirovce upozornil, a následne by sa prijali opatrenia v súvislosti s dodávkou vody, kanalizáciou, pozemkami pod ČOV a samotnou ČOV. Poskytnuté informácie **zobralo OZ na vedomie**. V rámci diskusie k tomuto bodu požiadali poslanci OZ konateľa VSS Mojmirovce, aby sa zúčastňoval na každom zasadnutí OZ z dôvodu potreby neodkladného riešenia všetkých problémov, ktoré sa postupne v spoločnosti nakumulovali.

Obecnému zastupiteľstvu boli na 16. zasadnutí predložené výpovede nájmu nájomného bytu troch nájomníkov, ktorí si už vyriešili svoje bývanie, čím prišlo k uvoľneniu bytov pre ďalších uchádzačov. Išlo o dva byty v Polyfunkčnom dome a jeden byt na ulici Pod vinohradmi. Zároveň sa uvoľnil byt po nájomníkovi, ktorý si neplnil povinnosti neplatením nájomného, a tak ho obec vystaňovala. Poslanci rozhodli, že o obsadení nájomných bytov sa rozhodne losovaním. Losovanie žiadateľov o uvoľnené nájomné byty vykonali prítomní občania na zasadnutí OZ a následne náhradníkov žrebovali poslanci OZ. Na základe uskutočneného žrebovania poslanci **schválili** pridelenie uvoľnených nájomných bytov vylosovaným žiadateľom, a taktiež **schválili** aj poradie vylosovaných náhradníkov.

Skupina farníkov z obce Mojmirovce predložila obecnému zastupiteľstvu návrh na vybudovanie krížovej cesty v Mojmirovciach na obecnom pozemku pred cintorínom, kde je dom smútku. Poslancom bol zároveň predložený náčrt osadenia jednotlivých zastavení krížovej cesty. Krížová cesta bude financovaná z dobrovoľných príspevkov farníkov. Obec **umožní** túto krížovú cestu vybudovať. Poslanec Ing. Rudolf Ďurčanský upozornil na to, aby sa pri realizácii krížovej cesty brala do úvahy možnosť vzniku nového chodníka, ktorý by nadväzoval na chodník na Cintorínskej ulici smerom k cintorínu.

Majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod ČOV a pod prístupovou cestou k ČOV patrí medzi dlhodobé priority obce. Aj keď z pohľadu občana ide o nehmataiteľné výdavky obce, sú to veľmi potrebné a neodkladné investície pre budúce kapitálové výdavky do intenzifikácie ČOV. Starosta obce preto **oboznánil** poslancov OZ o úspešných rokovaníach s majiteľmi pozemkov pod ČOV a pod prístupovou cestou k ČOV. Požiadal konateľa spoločnosti VSS Mojmirovce, s.r.o., Ing. Františka Visolajského, aby informoval poslancov, o ktoré pozemky ide a ku ktorým je možné na základe úspešných rokovaní prejsť k podpisu kúpnych zmlúv. Vzhľadom k uvedenému poslanci **schválili** uzatvorenie kúpnych zmlúv s predávajúcimi Annou Zemanovou, Lýdiou Líškovou, Štefanom Varchulikom, Karolom Guthom, Petrom Líškom, Viktorom Líškom, Máriou Krvavou, Mariánom Kelešim, Máriou Banášovou a Monikou Lidajovou.

Starosta obce informoval poslancov na 17. zasadnutí OZ o začatí konania o zmene rozhodnutia o neschválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok v zmysle § 21 zákona o príspevkoch z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) pre projekt „Rekonštrukcia a vybavenie učebni ZŠ Mojmirovce“. Keďže ide o dlhodobú a dôležitú investíciu do vzdelania našich detí, k podpore tohto projektu vyzvalo poslancov aj prítomné vedenie ZŠ Mojmirovce.

Poslanci OZ po dlhšej diskusii **schválili** predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok za účelom realizácie projektu „Rekonštrukcia a vybavenie učebni ZŠ Mojmirovce“ v rámci Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učebni, školských knižnic, odborných učebni rôzneho druhu v základných školách, s celkovými predpokladanými nákladmi 190 000 €. Zároveň **schválili** zabezpečenie finančných prostriedkov na spolufinancovanie realizovaného projektu vo výške rozdielu celkových oprávnených výdavkov projektu a poskytnutého nenávratného finančného príspevku v súlade s podmienkami poskytnutia pomoci a spolufinancovania vo výške 15 000 €. Vďaka zmene tohto rozhodnutia mohol starosta obce v mesiaci júl 2020 podpísať zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku pre obec Mojmirovce a v najbližších mesiacoch tak príde k realizácii projektu.

SAMOSPRÁVA OBCE INFORMUJE

Poskytovateľom NFP je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Poslanci obecného zastupiteľstva boli starostom obce informovaní o nutnosti úpravy otváracích hodín od 1.8.2020 pre cestu na ČOV, nakoľko je potrebná prítomnosť pracovníka, ktorý skontroluje vstup do areálu a obmedzí vstup občanov okolitých obcí. Obec Mojmirovce vyčleňuje vysoké financie na nakladanie s odpadom, a preto bude postupne potrebné sprísniť kontrolu na zberovom dvore, v areáli pri prístupovej ceste na ČOV, aj na iných miestach. Vedenie obce si uvedomuje, že zavedené opatrenia znížia komfort Mojmirovčanom pri nakladaní s odpadmi, ale nevyhnutné opatrenia zamedzia, aby bol do našej obce dovážaný odpad z iných obcí. Ako jedno z prvých opatrení obecné zastupiteľstvo v Mojmirovciach schválilo úpravu otváracích hodín brány pre cestu na ČOV, ktoré budú každú sobotu od 10.00 hod. do 20.00 hod. (mimo štátnych sviatkov) a schválilo evidenciu a kontrolu vstupu do tohto areálu pracovníkom a kamerovým systémom.

Starosta obce na 18. zasadnutí OZ informoval poslancov o dopade koronakrízy na rozpočet obce a nutnosti prijať niektoré opatrenia v rozpočte na strane výdavkov. Zároveň informoval o výsledkoch rozpráv s jednotlivými poberateľmi dotácií a predložil návrh na úpravu výšky dotácií pre jednotlivé spoločenské organizácie.

Z dôvodu predpokladaného dopadu koronakrízy na rozpočet obce Mojmirovce pre rok 2020

a vplyvu platných nariadení Úradu verejného zdravotníctva na činnosti a aktivity jednotlivých organizácií obecné zastupiteľstvo následne prerokovalo výšku pôvodne schválených dotácií z rozpočtu obce Mojmirovce na rok 2020 schválených uzneseniami č. 189/15/2020 a č. 201/16/2020 a **schválilo** korekciu poskytnutých dotácií z rozpočtu obce Mojmirovce v roku 2020 nasledovne:

	Žiadateľ dotácie	Žiadaná dotácia 2020	Schválená dotácia 2020	Schválená dotácia po korekcii 2020
		€	€	€
1	Cedron klub	2500	1000	500
2	Futbalový klub Mojmirovce	18000	17000	12500
3	Miestny športový klub stolného tenisu	2000	1700	1200
4	ZO Slovenského zväzu záhradkárov	1700	1000	750
5	Združenie mojmirovských hokejbalistov a nohejbalistov	7000	500	0
6	Miestny spolok SČK	500	500	250
7	Šťastný život	2200	2200	2200
8	Urmínsky mlyn	2000	500	0
9	Jazdecké a záprahové združenie Tajár	1000	1000	0
	Požiadavka na dotácie spolu	36900	25400	17400

Na júnovom zasadnutí OZ starosta obce predložil poslancom Záverečný účet obce Mojmirovce za rok 2019 v súlade s §16 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Súčasťou záverečného účtu bola aj Hodnotiaca správa o plnení programového rozpočtu obce Mojmirovce za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019. Obecné zastupiteľstvo prerokovalo Záverečný účet obce Mojmirovce

za rok 2019 a **schválilo** celoročné hospodárenie obce Mojmirovce za rok 2019 bez výhrad.

Z dôvodu pozitívneho hospodárenia mohlo OZ **schváliť** rozdelenie prebytku hospodárenia obce Mojmirovce za rok 2019 vo výške 188 880,74 € nasledovne: do rezervného fondu sa prideliť 40 000 € a do investičného fondu sa prideliť 148 880,74 €. Aj tento prebytok hospodárenia za rok 2019 napomôže obci ľahšie prekonať nadchádzajúcu krízu.

KORONAUCĚNIE

Všetko má svoj začiatok a koniec. Všetci čakáme na koniec tejto pandémie. Zasiahlo nás to všetkých bez rozdielu na vek, farbu pleti alebo zaradenia v spoločnosti. Naďalej pokračujú obmedzenia v chodení do práce, v stretávaní sa s rodinou, či s kamarátmi.

Zatvorili nám školy, aj predškolské zariadenia, ale čo deti a ich možnosť vzdelávať sa?

Naša Základná škola v Mojmirovciach spustila online výučbu pre všetkých svojich žiakov. Prostredníctvom internetu komunikujú s vyučujúcimi, denne vypracovávajú úlohy a zadania, ktoré od nich vyučujúci vyžadujú, a dokonca deti takouto formou aj skúšajú.

Avšak nastal problém so žiakmi, ktorí nemali prístup k internetu alebo sa nevedeli pohybovať v prostredí EduPage, a tak sa nemohli zúčastniť vyučovacieho procesu.

Preto sme tu pre nich my, sociálne pracovníčky. S vedením základnej školy sme sa dohodli, že deťom, ktoré majú problém s dištančnou výučbou pomôžeme a budeme im denne distribuovať úlohy, ktoré im ich vyučujúci zadajú. Spolu s rodičmi sa chceme podieľať na tom, aby nezaostávali za ostatnými spolužiakmi a svoje školské povinnosti si plnili ako všetky ostatné deti. Zvolili sme systém vyhovujúci pre školu, aj pre nás a zároveň účinný, aby sme podchytili všetky deti

marginalizovaných skupín obyvateľov.

Rodičia a staršie deti si pravidelne prídu zobrať do našej kancelárie vytlačené zadania od učiteľov, ktorí uverejňujú svoju formu výučby na internetových stránkach. Následne nám rodičia alebo aj samotné deti nosia vyriešené úlohy, ktoré potom odovzdáme základnej škole. Niektorí nám dokonca vypracované zadania ochotne posielajú nafotené aj cez telefón. Tešíme sa ohromnej zodpovednosti a vytrvalosti zo strany rodičov. Ich spolupráca a prístup je obdivuhodný. Oni sú zase povďační nám, že sa im venujeme a že aj nám záleží na ich ratolestiach. Každý z nás potrebuje vzdelanie a možnosť vzdelávať sa.

Len čo nám to situácia dovolí, budeme sa usilovať o ľahšie zaradenie našich detí do výchovno-vzdelávacieho procesu, o rýchlejšie prispôbenie sa a opätovné osvojenie si školských povinností. Rodičia si uvedomujú, že ich bude čakať istý nápor a náročné obdobie.

Nová situácia bude náročná nielen pre deti a ich rodičov, ale aj pre pedagógov a pre nás. Pevne však veríme, že sa nám to v spolupráci s rodičmi a so školou podarí všetko zvládnuť.

Poskytovať pomoc je našou povinnosťou a zadostučením.

Aj tieto aktivity môžeme realizovať vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

Obec Mojmirovce realizuje dopytovo-orientovaný projekt

Deti dokážu zmeniť svet

Trvanie projektu:

09/2019 -08/2023

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk

www.employment.gov.sk

www.ia.gov.sk

Rozhovor s Andreou Bakošovou

Už nejaký čas si naši občania všimajú prítomnosť teba a sociálnych pracovníčok na zberovom dvore. Čo sa tam deje?

Počas niekoľkých týždňov sme sa snažili naučiť našich občanov separovať odpad. Už dlhé roky sme povinní triediť odpady,

avšak mnohí naši občania tak ani dnes nerobia. A práve pandémie spôsobila isté obmedzenia a sprísnenie opatrení na našom zberovom dvore. V záujme dodržania zákona a eliminácie rizika nákazy pracovníkov zberového dvora sme museli ešte pred vstupom do zberového dvora každý smetiak, či vreca podrobiť kontrole. Cieľom bolo, aby si občania sami triedili vlastné odpady bez ohrozenia pracovníkov zberového dvora nákazou COVID - 19, a zároveň i osveta v oblasti separácie odpadov a nakladanie s nimi.

Ako to súvisí s projektom Deti dokážu zmeniť svet?

Spomínaná aktivita pomerne úzko súvisí s našim projektom. Deti sú skupinou obyvateľov, ktoré sa najľahšie formujú. Ako sa vraví: „Starého psa novým kúskom nenaučíš“, tak sme si i my povedali, že najlepšou cestou je práca s deťmi. Naši klienti pochádzajú najmä z ulíc Kúrie a Na vřšku. Deti, ktoré tu žijú, majú oveľa ťažšie detstvo, ako ich rovesníci z iných častí obce. Najmä po hygienickej stránke sa musia oveľa viac namáhať, aby sa dostali k základným hygienickým potrebám. Preto sme sa rozhodli, že prostredníctvom týchto aktivít ich poučíme, čo treba s odpadom urobiť a prečo ho treba separovať. Odpadky nie sú na hranie a prítomnosť čiernych skládok je spoločensky nežiaduca.

Darí sa vám naplniť tento cieľ / zámer? Aké sú ohlasy dotknutých osôb?

Musím veľmi pochváliť všetkých občanov spomínaných ulíc, ktorí začali aktívne spolupracovať. Už druhá sobota na zberovom dvore priniesla svoje ovocie. Okrem toho sa do separácie odpadu zapojili i deti v rámci plnenia si svojich úloh. Prvotný nepokoj, ktorý 18. apríla 2020 tieto obmedzenia na zberovom dvore vyvolali, sa už

na druhý týždeň vytratil.

Je potrebné si uvedomiť, že odpad vozili na zberový dvor predovšetkým obyvatelia iných častí obce. Ulice Kúrie a Na vřšku tvoria len zlomok z celkového množstva nevytriedeného odpadu na zberovom dvore. Venovali sme sa aj týmto občanom a pomáhali vytriedovať odpad aj im. Veríme, že sa všetci poučili a na budúce už budú na zberový dvor vozit' vyseparovaný odpad.

Avšak nikto nie je dokonalý. Zaznamenali sme i vážne porušenia zákona o odpadoch a iných právnych noriem, kedy si istí občania našej obce nechávajú za drobný poplatok vyviešť odpad na zberový dvor tretími osobami. Tento odpad doma nielenže nevyseparujú, ale zmiešajú i s bioodpadom, ktorý na zberový dvor a do veľkoobjemového odpadu vôbec nepatrí. Takto „obohatený odpad“ o kostné červy hmýriace sa v hnojúcich potravinách potom nútia separovať týchto smetiarskych „kuriérov“. Prostredníctvom obecného časopisu chcem informovať takýchto nezodpovedných občanov, že im nielenže nebudú takéto odpady prevzaté do systému zberu odpadu, ale najmä im budú pracovníkmi zberového dvora zadržané takto kontaminované smetiaky a bude podaný podnet na preskúmanie porušenia zákona o odpadoch s rizikom udelenia vysokej pokuty. Zároveň je potrebné si uvedomiť, že takéto počínanie nesie znaky porušenia mnohých právnych noriem, ako napríklad nelegálneho zamestnávania, nakoľko smetiarski „kuriéri“ inkasujú nejaké drobné odmeny za vývoz odpadu. Zároveň nakladaním s takýmto odpadom dochádza k ohrozeniu verejného zdravia, pretože odpad, s ktorým má byť ešte nejaký na zberovom dvore nakladaný je zjavne v rozklade a riziko infekcie zamestnancov zberného dvora je príliš vysoké.

Aký je časový horizont tejto aktivity?

Verím tomu, že obec bude vynucovať separáciu odpadov i po skončení pandémie. Je to otázka nášho životného štýlu, či budeme naše odpady separovať, alebo ich ponecháme zakopané v zemi na skládkach ako dedičstvo pre našich potomkov. Okrem toho je len otázkou času, kedy sa zmení systém spoplatňovania odpadu, pričom významne stúpnu ceny za komunálny odpad a odmeňovanie budú tí, čo separujú.

Veríš, že sa môžeme stať zodpovednejšími?

Áno. No všetko sa začína v našich hlavách. Málokto sa pýta, či musíme produkovať také množstvo odpadov už pri nákupe tovarov. Na zberovom dvore tvorí obrovský podiel najmä starý textil. Vedeli ste, že textilný priemysel je druhým najznečisťujúcejším priemyslým odvetvím na svete? Naozaj potrebujeme toľko oblečenia, že nám praskajú skrine vo švíkoch? Kde končí toto šatstvo? To oblečenie nekončí v Afrike, ako si podaktorí naivne myslíme, ale zakopané v slovenskej zemi, kde sa bude rozkladať dlhé storočia. A aj keď sa rozloží, pôda bude stále kontaminovaná mikroplastami, ktoré sa dostávajú do spodných vôd. Mimochodom, na Slovensku nikto systematicky netestuje pitnú vodu v PET fľašiach na prítomnosť mikroplastov. Preto ani netušíme, čo v tejto vode naozaj pijeme.

Je dôležité, aby sme sa zamýšľali nad každou igelitkou, ktorú údajne potrebujeme. Aby sme

sa naučili nosiť v kufri auta tašky na opakované použitie. Aby sme uvažovali nad každým tovarom, či obal, v ktorom je tovar zabalený, vieme i recyklovať.

Čo považuješ v našej obci v oblasti s nakladaním s odpadmi za najväčšiu výzvu?

Naučiť deti rozmyšľať nad smetami ako nad nebezpečenstvom ich budúcnosti. Hľadať príčiny alergií a intolerancií našich detí v tom, čo jedia a pijú. A úplne najväčšou výzvou je výzva zmeniť seba samých, zmeniť prístup k niektorých hodnotám a povzniesť sa nad konzum s cieľom uprednostňovať duchovné hodnoty pred hmotou, ktorá nám prerastá cez hlavu v podobe hôr odpadu. Aj tá najznačkovejšia vec sa raz zmení na odpad.

Za rozhovor ďakuje a veľa úspechov pri realizovaní projektu praje **Tatiana Tóthová**

ZAZNAMENALI SME V OBCI

Zo zasadnutia správnej rady „Šťastný život, n.o.“

Nezisková organizácia „Šťastný život, n.o.“ uskutočnila dňa 28. 5. 2020 výročnú členskú schôdzu, na ktorej jednotliví členovia správnej rady informovali o finančnom stave a o uskutočnených podujatiach za rok 2019.

V budove neziskovej organizácie úspešne pokračuje v svojich aktivitách materské centrum, Klub zdravotne postihnutých občanov a Klub matiek a starých matiek. V tejto súvislosti prebiehalo viacero zaujímavých aktivít, ako zhotovenie šarkanov, kurz kváskovania, tekvičkovanie, pečenie vianočného pečiva, zhotovenie vianočných ozdôb, vianočné večierky, divadelné

predstavenia. Zdravotne postihnutí občania so svojimi rodinnými príslušníkmi absolvovali letný pobyt na Duchonke a pravidelne navštevovali relaxačné kúpanie v Termalparku Poľný Kesov, ktoré boli financované z 2% z daní. V roku 2020 sú plánované viaceré aktivity, ako hudobno-animačné kurzy, bábkové divadlo, prednášky, Notový Danny, kúzelník, kváskovanie, tekvičkovanie, zhotovovanie drobných ozdobných predmetov, vianočné dielničky, vianočné večierky, letný pobyt, relaxácie v Termalparku Poľný Kesov a ďalšie. Celkové príjmy z finančného príspevku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol 81,16 €, pokladňa 2,03 €, výdaj 83,19 €, konečný stav 0 €. Počiatočný stav na bežnom účte bol 2152,79 €, príjem 2076,89 €, výdaj 4092,22 €, konečný stav 137,46 €. Pokladňa mala v počiatočnom stave 28,43 €, výdaje boli 23,77 €, konečný stav je 4,66 €. Rozpočet na rok 2020 je 2200 €, z toho služby 2170 €, materiál a tovar 30 €.

Nakoľko je ešte možnosť prispieť k chodu zariadenia 2% z daní, môžu zárobkovo činné osoby poukázať prostredníctvom Vyhlásenia o poukázaní podielu zaplatenej dane z príjmov fyzickej osoby našej neziskovej organizácii „Šťastný život, n.o.“ so sídlom v Mojmírovciach, ul. Za parkom 857/31 na IČO 36096695. Ďakujeme.

Ing. Lýdia Pavleová,
riaditeľka „Šťastný život, n.o.“

Tipy na letné čítanie

Leto je už v plnom prúde a s ním aj viac času na čítanie. Do obecnej knižnice pribudli nové knižné tituly za pomoci projektu „Vďaka knihe sa spájajú generácie“. Vybrali sme preto pre vás niekoľko tipov na knihy rôznych žánrov, ktoré oslovia každú vekovú kategóriu.

Príliš osobná známosť od Evity Urbanikovej. Lahké, nenáročné čítanie na dlhé letné večery. Príbeh slobodnej tridsiatničky, ktorej do života vstúpi muž Marek s malým dievčatkom. Nič nie je také ideálne, ako sa zdá. Marek sa dostane do veľkých dlhových kríz. Jeho zúfalstvo a hnev si odnášajú jeho najbližší – dcéra a partnerka. Je jednoduché žiť s človekom, ktorý bojuje s neľahkou životnou situáciou, alkoholom a problémami? Je jednoduché od neho len tak odísť? Odpovede na otázky musí vyriešiť hlavná hrdinka.

Lucia Sasková, úspešná slovenská spisovateľka, ktorá vo svojich románoch prináša kontroverzné témy. Tejto zásade zostala verná aj v knihe s názvom **Odsúdená**. Hlavná hrdinka čelí krutej diagnóze – nevyliciteľná choroba. Koniec jej života sa nezadržateľne blíži, a tak sa púšťa do boja o posledné okamihy života v láske a v práci, ale taktiež aj do boja sama so sebou. Lebo to, že zdravie je v živote človeka najdôležitejšie, nie je klišé, ale realita.

Povinnou výbavou každého fanúšika severskej krimi je určite kniha od skvelej autorskej dvojice **Michael Hjorth a Hans Rosenfeldt – Vyššia spravodlivosť**. Ďalší príbeh o policajnom psychológovi Sebastianovi Bergmanovi, ktorý sa púšťa do boja so sériovým vrahom. Páchatel napáda ženy odzadu, injekčnou striekačkou im vpichne uspávaciu látku a na hlavu im navlečie vrece. Indície ukazujú, že obeť si nevyberá náhodne. Čo ich však spája?

Pre nadšencov slovenskej krimi odporúčame **Dominika Dána – Pochovaní zaživa**. Mrazivý príbeh, ktorý nás zavedie do domova dôchodcov – domu hrôzy, kde seniory neodchádzajú z tohto sveta dobrovoľne. Prípady nepredstaviteľnej ľudskej krutosti a surovosti, s ktorým sa opäť musí popasovať detektív Richard Krauz z oddelenia vražd.

Anne Nesbetová – Oblak a veľryba. Špionážny román pre tínedžerov. Noah Keller má celkom obyčajný život až kým mu rodičia jedného dňa nepovedia, že nemá 11 rokov, nevolá sa Noah a odchádza s nimi do Východného Nemecka. Noahovi sa víria v hlave rôzne myšlienky, tajomstvá, otázky ohľadom rodiny a osamelého dievčatka, ktoré býva pod nimi. Celý príbeh je popretkávaný strachom, hrozbou a tajomstvami.

„Začneme sa stravovať v súlade s prírodou“, toto heslo patrí knihe s názvom **Čerstvo a chutne od jari do zimy** od **Jany Balonovej**. Kniha obsahuje mnoho chutných receptov, vďaka ktorým sa opäť môžete začať stravovať lepšie a zdravšie. No keď ani zdravé stravovanie nepomôže, skúste siahnuť po knihe od **Igora Bukovského – (Za) chráňte svoje črevo**, ktorá vám do detailov vysvetlí, ako funguje naše trávenie, čo robíme zle a ako zachrániť našu tráviacu sústavu.

Svetoznáma bylinkárka **Rosalie de la Forêt** vás vo svojej unikátnej knihe **Bylinková alchymia** zavedie do sveta najznámejších bylín a korenín a prezradí vám ich tajuplné liečivé účinky. Súčasťou knihy sú skvelé recepty na rôzne čaje, koláče či iné zdravé jedlá.

Slávnym youtuberom sa môže stať ktokoľvek, tak prečo nie vy? Príručka od **Juilly Brett – Ako natáčať skvelé videá na YouTube** vás naučí ako upraviť video, vybrať správu scény, ako spraviť prestrih či následné zverejnenie na YouTube. Príručka obsahuje mnoho ďalších dôležitých rád a postupov pri vašej ceste stať sa youtuberom. Tak hor sa do natáčania!

Soňa G. Lutherová – Môžu superhrdinovia nosiť okuliare? Detská knižka o škôlkarovi Miškovi, ktorý každý deň objavuje rozmanitosť sveta okolo seba. Počas jedného roka zažije kopec nečakaných stretnutí a ocitne sa v úplne nových situáciách. Kniha, ktorá deťom nenásilne ukazuje rôznorodosť a inakosť ľudí, a zároveň vytvára priestor, aby ste sa na témy, ako rasizmus, hendikep alebo náboženské vyznanie, spoločne porozprávali a svojim deťom všetko podstatné vysvetlili.

Peter Karpinský – Ako sme s Ľukčukom ľukčukovali, detská kniha, ktorú si vaše deti obľúbia už po prvom prečítaní a budete im ju

čítať zas a zas. Vtipné, no zároveň napínavé príbehy o Ľukčukovi. Kto to vlastne je? Nuž, nie je to ani škriatok, ani čert, hoci má malé rožky. Nie je to ani mimozemšťan, a ani strašidlo. Proste je to Ľukčuk, ktorého vtipné výroky si osvoja nielen vaše deti, ale aj vy. Prvé vydanie získalo ocenenie Najlepšia detská kniha na Slovensku – zima 2001.

Veríme, že aspoň niektorí z vás sa inšpirujú našimi tipmi a neopenechajú knihy dlho stáť na policičkách v knižnici, ktorá je otvorená každý utorok a štvrtok od 14.00 do 18.00 hod.

Pripravila
Mgr. Veronika Cigaňová

Tri zlaté SQOSTy

Leto vrcholí, pomaly sa blíži jeseň a nám sa vynárajú príjemné spomienky na tú minuloročnú. Vlni, po horúcom lete prerývanom častými búrkami sa pred tradičným vinobraním počasie ako na želanie ukludnilo. Slniečny a teplý príbeh oberačiek dával tušiť, že ročník 2019 bude vskutku výnimočný.

Nie každý rok nám je dopriate zbierať hrozno s vysokou, nadpriemernou cukrnatosťou. A navyše vo vynikajúcom zdravotnom stave. Hrozno plné slnka, voňavej zeme a sviežeho urmínskeho vzduchu. Rozhodli sme sa preto „zaznamenať“

tieto jedinečné vône a chute vlnajšej úrody prostredníctvom troch sladučkých skvostov.

Polosladký **Sauvignon** je plný neopakovateľných vôní. Sladký **Miliu**, z rýdzo slovenskej odrody z mladého sedemročného vinohradu, nám môžu závidieť aj tí najrenomovanejší vinári. Treticu uzatvára náš ružový experiment – sladký **Hron**, jedna z najperspektívnejších slovenských odrôd. Sladké maškrtky pre maškrtne jazýčky sme zjednotili v mimoriadnej kolekcii pod spoločným názvom SQOST, ktorá je súčasťou našej prémiovej Q Collection.

Presvedčte sa na vlastné zmysly, či oprávnene?

JM, Foto: ToP

Malé prechádzky zatvoreným múzeom

V čase prísnych epidemiologických opatrení, kedy sa mnohí ocitli vo väčšej izolácii, mnohým nám chýbali nielen rodinné, ale aj pracovné a priateľské stretnutia. Naše múzeum bolo zatvorené, my sme využívali čas na spracovanie nových poznatkov, listín a predmetov, ktoré máme v expozíciách a v depozite.

Sprevádzanie návštevníkov sa presunulo do virtuálneho sveta na facebooku prostredníctvom Malých prechádzok zatvoreným múzeom, ktoré sú výsledkom nášho aktívneho prístupu k histórii regiónu a úsilia z mozaiky vytvoriť celkový bohatý obraz histórie obce Mojmírovce. Jednou z tém Prechádzok boli aj priateľské kontakty rodiny Hunyadyovcov. V našich prechádzkach sme sa venovali rodinám Károlyovcov z Palárikova (vtedy Tótmegyer), Apponyovcov z Oponíc, Pálffyovcov z Červeného Kameňa... Grófká Mária Margaréta, posledná majiteľka kaštieľa v Urmíne, v listoch, ktoré sme pre múzeum nadobudli z Univerzity v Durhame, píše aj o americkom miliónárovi a cestovateľovi Thomasovi Cardezovi a jeho manželke Mary. Možno na základe prečítaného prestaneme mnohé známe postavy z našej histórie vidieť iba ako bohatých šľachticov, mnohých ako čudákov, dobrodruhov, ale nazrieme aj do sveta ich kontaktov, do sveta umenia, vedy, vzdelanosti, sponzorstva, charity aj politiky. Veľmi nás potešilo, že Prechádzky sa stali obľúbeným čítaním na našich stránkach a nezostali nepovšimnuté dokonca aj médiami. Potešilo nás aj to, že viaceré múzeá a inštitúcie sa nimi inšpirovali.

Podťe sa s nami znovu prejsť...

Thomas a Mary Cardezovci

Kto boli Cardezovci?

THOMAS CARDEZA (1875 - 1952) bol portugalského pôvodu, vášnivý poľovník, čo ho privedlo až na územie vtedajšieho Uhorska. Od Henrika Apponyho z Oponíc, tiež poľovníka, mal prenajatý kaštieľ v Kovarciach. Mal povest' extravagantného človeka a čudáka. Na ulici sa

tento Američan, ako ho miestni volali, často zjavoval na kolieskových korčuliach so šimpanzom Kikijonom na pleci.

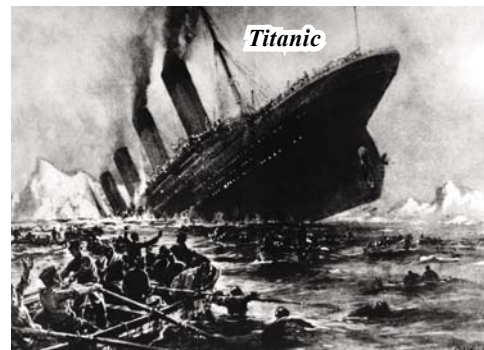
Thomas Cardeza ako poľovník

*Charlotte Drake
Martinez - Cardeza,
matka Thomasa
Cardezu*

Jeho matka **CHARLOTTE DRAKE MARTINEZ - CARDEZA** (1854 - 1939) bola tiež dobrodružnej povahy. Vie sa o nej, že na svojej jachte dvakrát oboplávala svet. 14. 4. 1912 šťastlivo matka Charlotte a syn prežili potopu Titanicu. Zachránili sa na lodi Carpathia spolu aj

so svojím psom a dvomi členmi služobníctva. Charlotte bola známa aj svojimi znalosťami v oblasti literatúry, hudby, umenia. Údajne to bola

Titanic

láska žena, ktorá pomohla mnohým chudobným a ľuďom v ťažkostiach. Obrazmi zo svojej bohatej zbierky obdarovala múzeum umenia v Philadelphii (Philadelphia Museum of Art).

*Montebello v Germantowne v Pensylvánii,
majetok Charlotte Cardeza*

Keď zomrela, jej majetky zdedil syn Thomas. V roku 1939 daroval Thomas Cardeza s manželkou **MARY RACINE CARDEZA** (1880 - 1943) 5 miliónov dolárov Univerzite Thomasa Jeffersona vo Philadelphii.

*Mary Racine Cardeza (1880 - 1943),
manželka Thomasa Cardezu,*

Založil Nadáciu Charlotte Drake Cardeza, ktorej cieľom bolo skúmať ochorenia krvi, čo umožnilo vytvorenie a rozvoj jedného z popredných akademických hematologických programov na svete až po súčasnosť. Cardeza vo svojom závete odkázal univerzite celý svoj majetok, nakoľko s Mary nemal žiadnych potomkov. Thomasova manželka Mary trpela leukémiou. Mary dala zrekonštruovať kaštieľ v Kovarciach a do povedomia ľudí sa zapísala aj svojou charitatívnou činnosťou, keď pomáhala ľuďom šatstvom,

bielizňou, jedlom aj peniazmi. Bola členkou Červeného kríža. V čase I. svetovej vojny zriadila nemocnicu a vojenský cintorín v Budapešti (vojenský cintorín dala zveľadiť aj v Poľsku) a niektorí vojnoví invalidi našli svoje útočisko aj v kaštieli v Kovarciach, kde Cardezovci bývali do skončenia I. svetovej vojny. Potom odišli do Philadelphie, kde sa naďalej Mary venovala práci v Červenom kríži.

Kaštieľ v Kovarciach v súčasnosti

Poznámka: Niekoľko osobných vecí Thomasa Cardezu sa nachádza v kaštieli v Oponiciach, vo vzácnnej expozícii Apponyovskej knižnice.

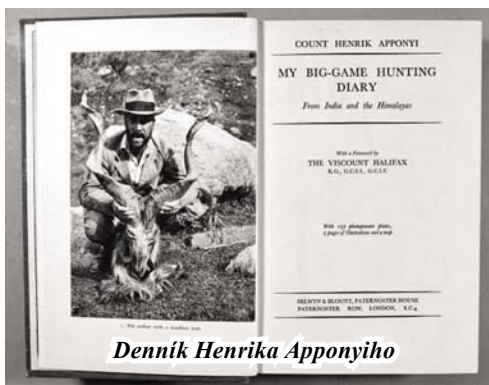
Apponyiovci z Oponíc

Na základe zachovaných fotografií zachytávajúceho súkromný život Hunyadyovcov vidíme, že medzi ich priateľov patrili aj Apponyiovci z neďalekých Oponíc. Apponyiovci boli významným a veľmi bohatým uhorským rodom. V 19. storočí viacerí členovia rodu pôsobili vo vysokej diplomacii. Platí to aj o Apponyovcoch z Oponíc, ktorí už v 18. storočí začali budovať zbierku známej historickej knižnice.

Henrik Apponyi

Posledným majiteľom kaštieľa v Oponiciach z tohto rodu bol **HENRIK APPONYI** (1885 - 1935), poslanec uhorského snemu a diplomat.

Denník Henrika Apponyiho

Ako poslanec bol známy svojimi prejavmi, z ktorých zaznieval súcit s chudobnými vrstvami žijúcimi na území monarchie. Zo svojich expedícií a poľovačiek v exotických krajinách napísal dva denníky. Prvý z expedície do Sudánu v roku 1924. Sám Apponyi ho nazval Jagdexpedition nach Sudan a začal ho písať vo februári roku 1924 na palube poľovnickej lode. Denník opisuje miesta a pamiatky, ktorými expedícia prešla. Z tejto cesty priviezol Apponyi do Oponíc veľký počet trofejí. Druhý denník je o jeho ceste do Indie v roku 1930 (Môj poľovnícky a cestopisný denník z Indie a Himaláji) a vznikol prevažne z listov písaných matke do Oponíc. Jeho maďarské vydanie je doplnené množstvom fotografií a obsahuje mapku z cesty, ktorú zakreslil sám autor.

Henrik v Oponiciach usporadúval honosné poľovačky, medzi prominentnými hosťami kaštieľa sa objavil aj budúci prezident USA Theodore Roosevelt, maharadža z Patialy a tanečnica Josephine Baker. Podľa oficiálnej správy zomrel vo Viedni na chrípku. Jeho smrť je však záhadou a sú iné domnienky, nakoľko mal obrovské dlhy... Henrik bol cez svoju matku Margarétu Seherr-Thoss (bola teta grófkky Márie Margaréty Hunyadyovej) aj blízkym príbuzným rodine Hunyadyovcov.

Návšteva maharadžu v Oponiciach

Medzi priateľmi Hunyadyovcov bola aj vtedy budúca albánska kráľovná **GÉRALDINE APPONYI DE NAGY APPONY** (1915 - 2002). Detstvo a mladosť strávila v Oponiciach až do doby, keď v roku 1938 navždy odišla. Ovládala niekoľko jazykov a mala československé občianstvo.

Dobová fotografia historickej knižnice v Kaštieli v Oponiciach

Geraldine (vľavo) a Terzia Hunyadyová v parku pri fontáne v Urmine. Rok 1930.

Zrekonštruovaný Kaštieľ v Oponiciach v súčasnosti

Juhoafrickej republike. Až v roku 1997 sa vrátili do Albánska. V liste krajanom, ktorý vyšiel aj v História Oponíc od Petra Kráľika, Geraldine s dojatím spomína na Oponice aj na vzácnu knižnicu: „Zbožňujem vašu krajinu... Slovensko vo mne zostáva jediným takým miestom, ktoré som mala rada...“

Otec Geraldiny Gyula Apponyi (1873 - 1924), brat Henrika Apponyiho

Matka Geraldiny, Gladys Virginia Stewart (1891- 1947)

Károlyiovc z Tótmegyeru (dnes Palárikovo)

Jednou z dominant obce Palárikovo je klasicistický kaštieľ grófskej rodiny Károlyi, obklopený rozsiahlym parkom. Kaštieľ získala rodina v roku 1734. V súčasnosti je tento kaštieľ vo vlastníctve štátneho podniku Lesy SR. Starý názov obce je Tótmegyer.

Svadba Geraldiny a Ahmeda Zogu v roku 1938

Bola dcérou grófa Gyulu Apponyiho a jeho americkej manželky Gladys Virginie Stewart.

V apríli v roku 1938 sa vydala za albánskeho kráľa Ahmeda Zogu, ktorý pri návšteve piešťanských kúpeľov zbadal v časopise jej fotografiu, a neskôr sa s mladou šľachticnou osobne zoznámil. Keď talianska fašistická armáda vstúpila do Albánska, rodina (vtedy už mali syna Leka) musela emigrovať. II. svetovú vojnu prežili v anglickom exile, neskôr žili v Španielsku, Francúzsku, v

Palárikovo (kedysi Tótmegyer) - dobová fotografia

Na fotografiách, ktoré zachytávajú okamihy zo života Hunyadyovcov, sa objavujú aj príslušníci rodu Károlyi. Napríklad **EUFROZINA KÁROLYI** (Fruszina), ktorá bola dcérou grófkky Francisky Apponyi (1879 - 1958) a jej manžela Ladislava Károlyiho (1859 - 1936), cisárskeho a

Zľava: Vendula Hunyadyová, Jozef Waldstein, Felícia Hunyadyová, Fruszina Jankovichová (rod. Károlyiová), Geraldína Apponyiová a Terézia Hunyadyová pri fontáne v Urmíne, rok 1930.

**Alojz Károlyi (1825-1889),
otec Ľudovíta Károlyiho**

Alojz Károlyi (1825 - 1889)

Kaštieľ v Palárikove dnes

kráľovského radcu, poslanca uhorského parlamentu. Franciska bola známa charitatívnou činnosťou najmä v čase I. svetovej vojny. Eufrozina sa vydala za Dénesa Jankovicha. Brat Eufroziny bol Štefan Károlyi, ktorý bol dedičom zámku vo Füzérradvány (Maďarsko) a spolu s manželkou Máriou Magdalénou Windischgrätz ho premenil na luxusný hotel.

V diplomatických službách habsburskej monarchie pôsobil gróf Alojz Károlyi (1825 - 1889), ktorý mal za manželku Francisku Gobertinu Erdödy. Jeho majetky zdedil syn Ľudovít II. Károlyi (1872 - 1965), ktorý vybudoval veľký poľovný revír na malú poľovnú zver v Palárikove a svetoznámu bažantnicu, čo si získalo celoeurópske uznanie. Ľudovít Károlyi je považovaný

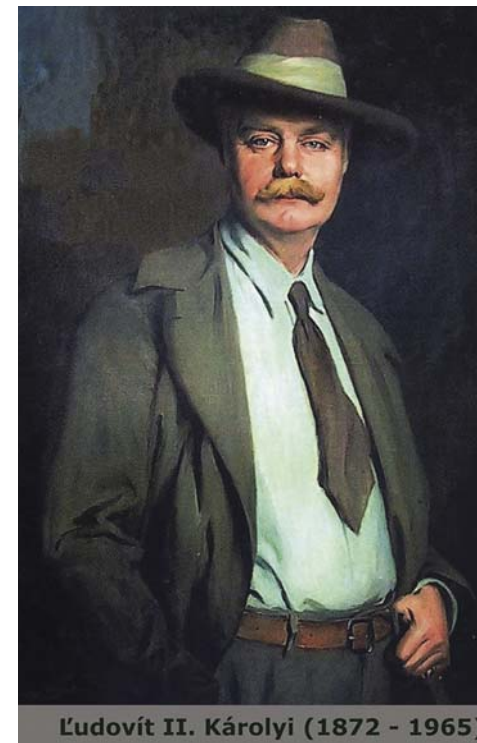

**Franciska Gobertina Erdödy de Monyorókerék et Monoszló,
matka Ľudovíta Károlyiho**

za najúspešnejšieho poľovného hospodára druhej polovice 19. storočia a prvej polovice 20. storočia. V roku 1928 práve z jeho hlavy vzišla myšlienka založiť Medzinárodnú radu poľovníctva pre ochranu poľovnej zveri (CIC - Conseil International de la Chasse). Jeho syna Sándora môžeme vidieť tiež na fotografiách ako priateľa rodiny Hunyadyovcov.

SÁNDOR BÉLA KÁROLYI (Alexander II. Károlyi, 1904 - 1988) bol posledný slovenskomeďerský gróf. Rod opustil svoj kaštieľ v Tótmegyeri pred príchodom ruského frontu.

Ľudovít II. Károlyi (1872 - 1965)

**Felícia Hunyadyová, Sándor Károlyi
a Terézia Hunyadyová, rok 1931.**

Od roku 1955 do svojej smrti v roku 1988 robil správcu na lesnom hospodárstve Erdődyovcov v Burgenlande. Nikdy sa vnútorne nezmieril so stratou vlasti. Bol povestný svojou skromnosťou a láskavosťou. Pochovaný je uprostred lesa, neďaleko kaplnky na pietnom mieste Erdődyovcov. Na poslednej ceste ho odprevadila najbližšia rodina, priatelia a poľovníci.

Poznámka, ak chcete vedieť viac: Imrich Szabó je autorom monumentálnej knihy o Károlyiovcoch: *Tisícročná história rodu grófov Károlyi de Nagykarolyi*, rok vydania 2012. Z knihy je zrejme ako Károlyiovcovi prispeli k rozvoju niekoľkých obcí v regióne.

Práve **KAROL MARIA PÁLFFY** (1905 - 1992) sa taktiež objavuje na fotografiách v spoločnosti dcér Ladislava Hunyadyho. Jeho otcom bol Joseph Pálffy (1853 - 1920) a matka Lucia von Wilczek (1862 - 1958). Karol mal bratov Jozefa a Petra a sestru Luciu a Františku.

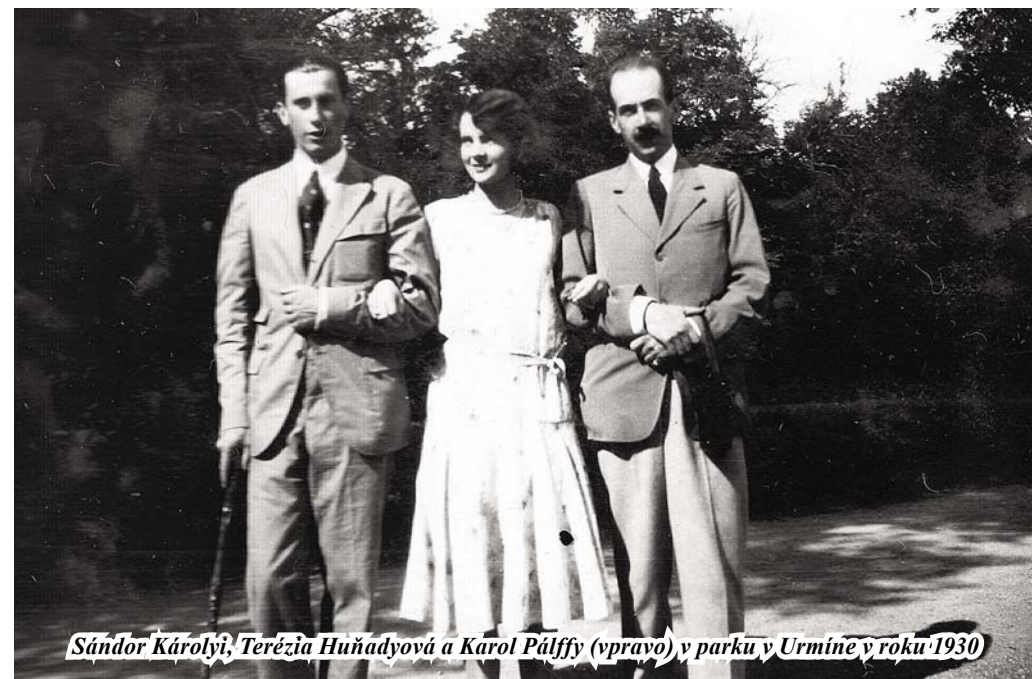

*Rodičia Karla Pálffyho
- Lucia von Wilczek a Jozef Pálffy*

*Karol Pálffy a Terézia Huňadyová
v roku 1930 v Urmíne (Mojmírovce)
na aute TATRA*

Ako aj naši Hunyadyovci, tak aj červenokamenský Pálffyovci opustili svoje sídlo pred príchodom frontu v roku 1945. Bolo to v marci, keď hrad opustil Karol so svojou matkou Luciou na

Sándor Károlyi, Terézia Huňadyová a Karol Pálffy (vpravo) v parku v Urmíne v roku 1930

osobnom aute v sprievode niekoľkých vozov naložených majetkom. Cennosti boli naložené na železničnej stanici do vagonov a odvezené do Rakúska, kde sa Pálffyovci usadili v Kremsmünsteri na zámku Kramsseg, ktorý patrila Karolovej sesternici Terézii Kinskej (1902 - 1972). Na internete sme našli zaujímavý príspevok Daniela Hupka s názvom Ochrana rodových cenností pred prechodom frontu. S podnadpisom Príspevok k odchodu Pálffyovcov z hradu Červený kameň v roku 1945.

umeleckých remesiel, cenná zbierka rodových zbraní a knižnica. Pálffyovci totiž verili, že sa do svojho sídla vrátia. Napriek vyrabovaniu, ktoré nastalo, sa na hrade zachovala asi tretina mobiliáru a vyše tisíc kníh. Čoskoro bol majetok Pálffyovcov na území Slovenska na základe Benešových dekrétov zoštatnený.

Edita Filipová

Červenokamenský Pálffyovci

Mikuláš Pálffy

*Mikuláš Pálffy (1552-1600), prvý majiteľ
hradu Červený kameň z rodu Pálffyovcov*

Kto by nepoznal zachovaný stredoveký hrad, ktorý bol kedysi súčasťou hraničnej obrannej línie, ktorá sa ťahala Karpatmi od Bratislavy až po Žilinu? Súčasnému hradu dali podobu bohatí Fuggerovci a neskôr ho vyženil Mikuláš Pálffy (1552 - 1600) v roku 1583, a tak sa hrad stal rodovým sídlom Pálffyovcov, až kým ho posledný majiteľ Karol Maria Pálffy opustil v roku 1945.

Svet fantázie

Takto sa nazýva výtvarná súťaž pod vedením CVČ Nitra, do ktorej sa zapojili aj tí najmenší – deti z Materskej školy Mojmirovce.

Svojou fantáziou bez hraníc nás deti obdarúvajú neustále, čím dokážu do všedného dňa vniesť veľa nového, nepoznaného a občas aj smiešneho. Svoje detské predstavy sme tentokrát v materskej škole preniesli na papier. Prostredníctvom viacerých výtvarných techník, miešaním farieb, prácou z rôznorodého materiálu sme s deťmi zhotovili obľúbené rozprávkové zvieratká. V predstavách detí sme sa ocitli aj na planéte X. Výtvarnej súťaže sme sa zúčastnili ešte v mesiaci máj 2020 a však kvôli nepriazni a náhlým opatreniam ohľadom koronavírusu, sa vyhodnotenie výtvarnej súťaže prekladá na rok 2021.

Veríme spolu s deťmi, že práce detí nestratia na hodnote, nakoľko sme do nich vniesli svoje srdce, zručnosti a hlavne kopec predstavivosti. Trpezlivo počkáme na verdikt a možno sa dovtedy do nejakých súťaží ešte s elánom pustíme.

Mgr. Katarína Civaňová

Výtvarné súťaže

V apríli boli vyhodnotené obľúbené výtvarné súťaže „Vesmír očami detí“ a „Farebná záhrada“, ktorých sa zúčastnili aj žiaci našej základnej školy: Mia Yvon Modranská (1. A), Marianna Holecová (4. B), Tatiana Liková (5. A), Ema Kozelová (5. A), Nikoleta Tóthová (6. A), Adam Zelina (7. B) a Dominika Hamarová (9. B). Zo spomenutých žiakov porota ocenila práce Dominiky Hamarovej a Nikolety Tóthovej, k

čomu im blahoželáme. Do budúca im prajeme veľa skvelých nápadov a kreativity.

Vo „Farebnej záhrade“ najviac zaujala práca Adama Zelinu (7. B). Porotu oslovila nápaditosťou, kompozíciou a originálnym výtvarným štýlom.

Jitka Pahulyiová

Premeny základnej školy v čase pandémie

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR zatvorilo žiakom brány od 16. Marca kvôli šíriacemu sa koronavírusu. Učitelia a žiaci tak museli pracovať zo svojich domov a prejsť na dištančnú formu vzdelávania. Žiaci a učitelia boli v kontakte online ako pri vyučovaní v triede: diskutovali, vypracovávali úlohy, čítali, opakovali si...

Počas tohto obdobia naďalej aktívne pracovali aj naše pani vychovávateľky a nepedagogickí zamestnanci. Ich úsilie a snahu môžete vidieť aj na úprave areálu školy. Chodníky namaľované číslami, obrázkami či dráhami pripravili pani vychovávateľky. V areáli školy sa objavil nový trávnik, pieskové doskočisko a krásne vysadené kvietky v okrasných kamienkoch pri základnom kameni školy. Najdominantnejšou zmenou bolo vydláždenie dvora pred hlavným vstupom do budovy.

I v tomto náročnom období sa pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci školy snažili čo najefektívnejšie využiť čas. Učitelia si uvedomili význam aktívneho kontaktu so žiakmi a svoje metódy úspešne prispôbili aktuálnej situácii. Nepedagogickí zamestnanci zasa pripravili estetické prostredie, do ktorého sa žiaci vrátia s radosťou a motiváciou opäť sa venovať učeniu, ktorému dominuje osobný kontakt a interakcia.

Mgr. Dagmar Kiššová

Spoznávame naše regionálne dejiny

Korona, dnes najviac spomínané a často skloňované slovo. Mnohé nám zobrala a para-

doxne, mnohé nám aj dala. Jedným z nežiaducich dôsledkov bolo i zatvorenie škôl. Učitelia, ale i rodičia hľadali spôsob ako vzdelávať deti, aby ich korona nepripravila o možnosť získať cenné vedomosti. So žiakmi sme sa stretávali na online vyučovaní, riešili spolu zadania, projekty, posielali rôzne študijné materiály. Vzdelávanie sa zatvorilo do domácností a virtuálneho sveta.

Deti však potrebujú vnímať svet okolo seba všetkými zmyslami. Preto sme si s triedkami vymysleli vlastivedné prechádzky po obci, pričom sme rešpektovali prísne nariadenia a bázu dobrovoľnosti. Deti získali základ o regionálnych dejinách už počas uplynulého obdobia v škole, kde si vytvorili a prezentovali projekty z celého regiónu. Zorganizovali sme si aj minikvíz, kde získané poznatky využili pre svoj tím. Počas domáceho vzdelávania sme sa snažili vymyslieť také aktivity, ktoré by deti zaujali a motivovali ich k ďalšiemu spoznávaní nášho regiónu. Študovali sme materiály z webovej stránky našej obce, či regionálneho múzea, čítali si povesti, vypracovali úlohy zamerané na čítanie s porozumením. Najväčšej obľube sa tešili vychádzky, ktoré absolvovali s rodičmi a súrodencami. Navštívili kaštieľ, vonkajšie priestory regionál-

neho múzea, Kostol sv. Ladislava, Kaplnku sv. Urbana, mlyn, morový stĺp, Boronkayho vŕšok... Z týchto vychádzok vznikli pekné dojmy, fotografie, výkresy. Po návrate do školy sme na túto aktivitu nadviazali a urobili sme si piknik s urminskými strašidielkami.

PaedDr. Mária Eliašová
Foto: Ing. Jaroslav Horváth

**Ingrediencie
(6 porcií):**

1 kurča
2 citrónové trávy
1 limetka
1 cm zázvoru
3 g drveného koriandra
2 strúčiky cesnaku
0,5 dl olivového oleja
soľ, korenie

**Kura na thajský spôsob,
s citrónovou trávou****Postup:**

Kurča umyjeme a osušíme, odrežeme vrchné krídelká a trtol (kto ho má rád, tak si ho nechá). Potom ho prerežeme zo strany, kde sú prsia a urobíme takého motýlika. Všetky ostatné ingrediencie nasekáme na menšie kúsky, dáme do mažiara a rozdrvíme. Postupne prilievame olej, až kým nám nevznikne kašovitá zmes. ňou potrieme nasolené a okorenené kurča z každej strany. Pečieme na grile prikryté alobalom alebo, kto má zatvárací gril, tak pri uzatvorení pri 100 °C asi 30 minút z každej strany.

Špargľa so slaninou**Ingrediencie (2 porcie):**

10 šparglí, 10 plátkov slaniny

Postup:

Špargľu očistíme a konce asi 1cm odrežeme. Potom každý kusok omotáme slaninou a grilujeme. Postupne ju otáčame z každej strany, aby bola slaninka upečená do chrumkava.

**Z boka na bok podľa
Šejkovej babky****Ingrediencie (5 porcií):**

1 kg br. krkovičky, 100 g horčice, soľ, korenie

Postup:

Krkovičku umyjeme, osušíme a nakrájame na tenké steaky. Vyklepeme tľičkom natenko, potrieme horčicou a dochutíme soľou a korením. Grilujeme sprudka na grile z každej strany.

Ivan Čurgali, foto: Michal Bohunčák

Jelení chrbát**na záhradnej zelenine s čerešňovou
omáčkou****Postup:**

Jelení chrbát umyjeme, osušíme, zbavíme prebytočných blán a dobre nasolíme a okoreníme. Zeleninu tiež umyjeme a očistíme. Dáme variť v osolenej vode podľa tvrdosti a oblanžirujeme (prevaríme a sprudka ochladíme v ľadovej vode). Do rozohriateho hrnca alebo panvice dáme olej, v ktorom orestujeme na menšie kocky pokrúpanú cibuľu. Tú následne zalejeme čerešňovým vínom. Necháme povariť, aby sa odparil alkohol. Pridáme demi omáčku a povaríme na miernom ohni. Na rozpálený gril alebo panvicu nalejeme trocha oleja a zo všetkých strán opečieme jelenie mäso, ktoré si osolíme a okoreníme. Pridáme bylinky. Pečieme podľa prepečenosti, akú máme radi. Po opečení ho môžeme zabaliť s bylinkami do alobalu a nechať odpočinúť. Pred podávaním si zeleninu predhrejeme na panvici s maslom a dochutíme soľou a korením. Do omáčky pridáme nakrájané čerešne, dochutíme a zahustíme studeným maslom. Môžeme podávať.

Keď nám zvýši zelenina, môžeme ju uvariť v osolenom mlieku a po uvarení scediť a rozmixovať na pyrė.

Ingrediencie**(4 porcie á 200 g):**

0,9 kg jelenieho chrbta
0,6 kg ľubovoľnej zeleniny
100 g čerešni
200 g masla
5 dl demi glace (základná omáčka z kostí a zeleniny)
2 dl cherry vína
1 dl oleja
soľ, korenie, bylinky
(rozmarín, tymián)

Autoškola PANTER

Výcvik žiadateľov o vodičské oprávnenie sk. B a B96

Foto: Pavol Deglovic

**Prihlás sa a vyhraj pre seba
a priateľa let nad Nitrou!**

JAZDÍME BEZPEČNE!

JAZDÍME BEZPEČNE!

f Autoškola PANTER Golianova 83 Nitra - Čermáň ♠ Infolinka: 0905 554 888

**Chcete sa zbaviť
starých kníh, novín,
časopisov, obrazov?
Likvidujete knižnicu?**

e-mail: pdeglovic@panter-pmd.sk mobil: 0905 259 609